

ÜNİTE 4: OKULLARDA AFET HAZIRLIKLARI VE GÜVENLİ ÖĞRENME ORTAMLARI

EĞİTİM MODÜLÜ 22: Okullarda Afet Durumlarında Hayat Kurtaran Temel Beceriler

Yazar : [Denizli İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü (AFAD)/ VETREADY Proje
Ortağı]

Proje numarası: 2024-1-ES01-KA220-VET-000257287

**Co-funded by
the European Union**

Avrupa Birliği tarafından finanse edilmiştir. Ancak, burada ifade edilen görüş ve fikirler yalnızca yazar(lar)a aittir ve Avrupa Birliği veya Servicio Español para la Internacionalización de la Educación (SEPIE) görüşlerini yansıtmayabilir. Avrupa Birliği veya hibe veren kurum bu görüş ve fikirlerden sorumlu tutulamaz.

Eğitim Modülünün Amacı

Genel amaç: Genel amaç, okullar ve diaspora toplulukları içindeki öğrencilere ve eğitimcilere Afet Farkındalığı ve Hayat Kurtarma Becerileri konusunda bilgi vermek, afet farkındalığının mevcut durumunu değerlendirmek, bu alanda gerekli olan temel yetkinlikleri belirlemek ve afet eğitimi ile ilgili yaygın mitleri ve yanlış algıları ortadan kaldırmaktır.

Duration of the training module: 2,6 academic hours

Değerlendirme yöntemi: Eğitim modülünün tamamlanmasının ardından çoktan seçmeli test

Hedef gruplar: Mesleki eğitim ve öğretim öğrencileri, mesleki sürekli eğitim öğrencileri, diaspora öğrencileri, mesleki eğitim ve öğretim ve mesleki sürekli eğitim öğretmenleri

Öğrenciler için Tanıma: Bitirme Sertifikası (resmi olmayan eğitim programı)

Eğitimciler için Tanıma: Mesleki Yeterlilik Geliştirme Sertifikası

T3.2 kategorisinde hedeflenen çapraz ESCO becerisi – proaktif bir yaklaşım benimsemek

Eğitim Modülünün Öğrenim Çıktıları

Bilgi

1. Tanımak Okulda meydana gelebilecek doğal afet türlerini tanımak.
2. **2. Anlamak** Afet sırasında panik ve yanlış bilginin güvenlik üzerindeki etkisini anlamak.
3. **3. Açıklamak** Deprem sırasında “Yere yat, başını koru ve tutun” gibi temel güvenlik davranışlarını açıklamak.

Beceriler

1. **Tanımlama** Okulda riskli alanları ve uyarı işaretlerini tanımlamak.
2. **2. Uygulama** Tatbikatlar sırasında doğru güvenlik davranışlarını uygulamak.
3. **3. İşbirliği** Afet sırasında sınıf arkadaşlarıyla işbirliği yaparak güvenli tahliyeyi sağlamak.
4. Bu beceriler, ESCO'nun çapraz becerileriyle doğrudan ilgilidir
5. **T3.2: Proaktif bir yaklaşım benimsemek**
6. **Sorumluluk almak**
7. **Karar vermek**

Giriş: Okullarda Afetlerinde Temel Hayat Kurtarma Becerileri Nelerdir?

Okullarda Afet Sırasında Hayat Kurtaran Beceriler, öğrencilerin afet sırasında hayatta kalmak ve riskleri azaltmak için ihtiyaç duydukları kritik bilgi ve becerileri ifade eder.

- Bu beceriler deprem, sel, yangın ve fırtına gibi potansiyel tehditleri güvenli bir şekilde yönetmeye odaklanır. Deprem sırasında alınması gereken doğru önlemleri bilmek (örneğin, “Yere yat, başını koru ve tutun”) ve tahliye yollarını güvenli bir şekilde kullanmak.
- Yangın durumunda alarmları, tahliye planlarını ve yangın söndürme ekipmanlarını doğru şekilde kullanabilmek. Sel ve fırtına gibi olaylar sırasında güvenli alanları belirlemek, pencerelerden ve tehlikeli alanlardan uzak durmak.
- Acil durumlarda temel ilk yardım bilgilerini uygulamak (örneğin bayılma, kesik, burkulma veya nefes darlığı durumlarında).

Temel Kavramlar ve Terminoloji

Okullarda afetlere hazırlık ve hayatta kalma becerileri konusunda bazı temel kavramları anlamak önemlidir. Doğru kullanıldığında, bu kavramlar hem öğrencilerin hem de eğitimcilerin afet durumunda daha bilinçli davranmalarına yardımcı olur. İşte bazı temel terimler:

- **Tahliye:** Acil bir durumda öğrencileri ve personeli binadan güvenli bir şekilde tahliye etmek.
- **İlk yardım:** Yaralanmalara yönelik temel müdahale becerileri (kanamayı durdurma, şok pozisyonu, temel yaşam desteği).
- **Toplanma alanı ve iletişim:** Tahliye sonrasında güvenli alanlarda toplanma.
- **Okul Temelli Afet Riskini Azaltma (SBDRR):** Öğrenciler, öğretmenler, okul yönetimi ve veliler arasında afetler konusunda farkındalık yaratmayı, hazırlıklı olmalarını sağlamayı ve riskleri azaltmayı amaçlayan bir yaklaşımdır.

Bu ve benzeri kavramları anlamak, afetler sırasında doğru kararların alınmasını kolaylaştırır ve okul topluluklarının güvenliğini artırır.

Önemi Anlamak

- UNICEF ve UNDRR verilerine göre, dünya çapında 1 milyardan fazla okul çağındaki çocuk deprem, sel, kasırga veya kuraklık gibi afet risklerine maruz kalmaktadır. Eğitimin kesintiye uğraması, gelişme üzerinde uzun vadeli derin etkiler yaratmaktadır.
- GADRRRES verilerine göre, 2000 ile 2019 yılları arasında 30 ülkede meydana gelen en az 60 büyük afet, 11 milyondan fazla çocuğun eğitimini kesintiye uğratmıştır.
- Bu sunum, Okul Temelli Afet Riskinin Azaltılması (SBDRR), temel hayatta kalma becerileri ve en iyi uluslararası uygulamalarla ilgili küresel çerçeveyi paylaşmayı amaçlamaktadır.

Bu Eğitim Modülünün Önemi

- Hayatımızın herhangi bir anında beklenmedik bir felaketle karşı karşıya kalabiliriz. Depremler, yangınlar, seller veya diğer acil durumlar bize önceden uyarı vermez. Bu eğitim modülü sadece teorik bilgi sağlamakla kalmaz, aynı zamanda gerçek hayattaki durumlarda sizi ve sevdiklerinizi koruyabilecek hayat kurtaran becerilerle donatır.
- Unutmayın: Hazırlıklı olmak paniğe kapılmaktan daha güçlüdür. Afet zamanlarında en büyük güven kaynağı bilgidir.
- Öğrendiklerinizi paylaşmak, toplumun dayanıklılığını artırır.
- Bu nedenle, bu eğitime katılmak sadece bir gereklilik değil, aynı zamanda sorumluluk bilinciyle atılan hayati bir adımdır.

Okul Afetlerinde Temel Hayat Kurtarma Becerileri Bağlamında Doğal Afetler

- **Depremler:** Okullarda en sık görülen afet risklerinden biridir. Binalarda hasara, yaralanmalara ve tahliyeye neden olurlar.
- **Sel:** Şiddetli yağışlar, nehirlerin taşması veya yetersiz altyapı nedeniyle meydana gelir. Elektrik ve hijyenle ilgili ek tehlikeler oluşturur.
- **Yangınlar:** Orman yangınları veya yıldırım çarpmaları sonucu meydana gelebilir. Duman ve panik nedeniyle okul güvenliği için risk oluşturur.
- **Fırtınalar ve Kasırgalar:** Şiddetli rüzgarlar, kasırgalar ve tropikal fırtınalar, pencerelerin kırılması ve çatı hasarı gibi riskler taşır.
- **Heyelanlar:** Dağlık veya eğimli alanlarda meydana gelir ve okul yolları ile binaları etkileyebilir.
- **Volkanik Patlamalar:** Lav, kül ve gaz emisyonları nedeniyle sağlık ve güvenlik riskleri oluşturur.
- **Aşırı Sıcaklık ve Kuraklık:** Sıcak hava dalgaları veya uzun süreli kuraklık, öğrencilerin sağlığını tehdit edebilir.
- **Kış Fırtınaları ve Çığlar:** Kar fırtınaları, buzlanma ve çığ riskleri özellikle dağlık bölgelerdeki okulları etkiler.

Deprem

Deprem Nedir?

- Deprem, yer kabuğundaki fay hatları boyunca biriken enerjinin ani bir şekilde serbest kalmasıyla oluşan yer sarsıntısıdır. Dünya çapında en yıkıcı doğal afetlerden biri olan depremler, can kaybına, bina hasarına ve eğitim sürecinin kesintiye uğramasına neden olmaktadır.
- Okullarda depremler, aniden ve önceden uyarı vermeden meydana geldiği için öğrenciler ve personel için yüksek risk oluşturmaktadır.

Okullarda Deprem Afetleri için Hayat Kurtaran Beceriler

- **Bilinçli Davranış:** Paniklemek yerine “Yere Yat - Korun - Tutun” gibi doğru eylemleri uygulamak.
- **Güvenli Tahliye:** Öğretmen rehberliğinde düzenli tatbikatlar yoluyla önceden öğrenilen çıkış yollarını kullanmak.
- **Toplanma Alanı:** Düzenli bir şekilde açık ve güvenli alanlarda toplanmak.
- **İlk Yardım:** Küçük yaralanmalar için temel müdahaleleri bilmek.
- **Psikolojik Dayanıklılık:** Sakin kalma ve arkadaşlarını destekleme becerisi.

Resim 1: Kahramanmaraş, Turkey, February 6, 2023

Resim 2: “Yaşam üçgeni” örneği. Reuters

Deprem

Okulda Deprem Sırasında Doğru Davranışlar:

- Panik yapmadan sakin olun.
- DROP-COVER-HOLD ON (Atla-Saklan-Tutun) manevrasını yapın.
- Pencerelerden, dolaplardan ve düşebilecek nesnelerden uzak durun.
- Öğretmenin talimatlarını izleyin.
- Tahliye sırasında koşmadan düzenli bir şekilde dışarı çıkın.

Resim 3 Depremde hayat kurtaran hareket:
Yere yat, başını koru ve tutun, TÜRKİYE, 2022

Okulda Deprem Tahliyesi Nasıl Yapılmalıdır?:

Deprem Tahliye Prosedürleri:

- Sarsıntı durduktan sonra, öğretmen gözetiminde sınıfı düzenli bir şekilde tahliye edin.
- Panik yapmadan öğretmenle birlikte dışarı çıkın.
- Merdivenleri ve kapıları disiplinli bir şekilde kullanın; acele etmeyin ve kalabalık oluşturmayın.
- Asansörleri kullanmayın.

Temel İlk Yardım: Kanama kontrolü, Yanık tedavisi CPR (sadece sertifikalı personel tarafından)

Psikolojik İlk Yardım (PFA): Bireylerin kendilerini güvende ve emniyette hissetmelerini sağlamak, onları sakinleştirmek ve güven vermek, temel ihtiyaçlarını karşılamak (örneğin su, yiyecek, barınak), aktif olarak dinlemek ve duygusal destek sağlamak, durum ve sonraki adımlar hakkında net bilgi vermek.

Resim 4 Okulda Deprem Tahliyesi, TÜRKİYE 2022

Okullarda Sel Felaketinde Hayat Kurtaran Beceriler

Okullarda Sel Hazırlık ve Önleme Tedbirleri:

- Sel riski olan bölgelerdeki okullar acil durum planına sahip olmalıdır.
- Güvenli çıkış yolları ve yüksekte bulunan toplanma alanları belirlenmelidir.
- Öğrencilerin farkındalığını artırmak için düzenli olarak tatbikatlar yapılmalıdır.

Okulda Sel Sırasında Doğru Davranışlar:

- Daha yüksek ve güvenli katlara çıkın (bodrum katlarından ve zemin katlardan uzak durun).
- Elektrik kaynaklarından uzak durun; prizlere veya kablolara dokunmayın.
- Su ile temastan kaçınin; akıntıya kapılmamak için pencerelerin veya yüksek alanların yanında bekleyin.
- Sakin olun ve öğretmenlerin ve personelin talimatlarına uyun.

Sel Sonrası ve Okulda Tahliye:

- Sel suları çekildikten sonra toplu olarak güvenli bölgelere çıkın.
- Köprüler ve nehir yatakları gibi riskli bölgelerden uzak durun.
- Asla tek başına hareket etmeyin.
- Daha sonra ıslak yüzeylere çıplak elle dokunmaktan kaçınin (elektrik riski).
- Yaralı veya ıslanmış öğrencilere temel ilk yardım uygulayın.
- Yetkililer onay verene kadar okul binasına dönmeyin.

Resim 5 - Ankara Sel Felaketi, 2022

Resim 6- Sel Durumunda Okul Tahliyesi, 2020

Sel

Okullarda sel felaketleri hakkında yaygın olarak görülen yanlış kanılar nelerdir?

Okullarda, öğrenciler, veliler ve hatta öğretmenler arasında afetlerle ilgili bazı yaygın yanlış inanışlar (mitler) dolaşmaktadır. Bunlar doğru bir şekilde anlaşılmazsa, afet sırasında riskleri artırabilirler. İşte sel afetleriyle ilgili en yaygın mitler:

- **Az miktarda su kimseyi süpüremez.**
- Doğru: 15-20 cm yüksekliğindeki akan su bile bir çocuğu kolayca süpürebilir
- **.Yağmur hafifse sel olmaz.**
- Kısa sürede yağan şiddetli yağmur veya tıkanmış su kanalları sele neden olabilir.
- **Elektrik hatları sudan etkilenmez.**
- Su ile temas eden elektrik kaynakları ölümcül bir risk oluşturur.

Su ile kaplı bir yolda sürüş yapmak tehlikelidir.

AFAD

Resim 7- AFAD Eğitim Belgeleri

Yangın

Okul Yangın Felaketi Hayat Kurtarma Becerileri

Okulda Yangın Öncesi Hazırlık ve Önleme Çalışmaları:

- Öğrenciler ve Personel için Yangın Güvenliği Eğitimi
- Panik durumlarını azaltmak için düzenli yangın tatbikatları
- Acil çıkış yollarının açık ve işaretli tutulması
- Yangın söndürücüler ve alarm sistemlerinin sağlanması

Okulda Yangın Sırasında Doğru Davranışlar:

- Dumanı solumamak için çömelin.
- Ağzınızı ve burnunuzu ıslak bir bezle kapatın.
- Asansörleri kullanmayın, sadece merdivenleri kullanın.
- Sakin olun ve öğretmenlerin talimatlarına uyun.

AfOkulda Yangın Felaketi ve Tahliye:

- Eşyalarınızı geride bırakın, sadece güvenliğe odaklanın.
- Düzenli ve hızlı bir şekilde dışarı çıkın.
- Belirlenen toplanma alanında toplanın.
- Öğretmenler, içeride kimse kalmadığından emin olmak için yoklama yapın.
- Yetkililer izin verene kadar okula tekrar girmeyin.
- Yaralanmalara (yanıklar, duman soluma) temel ilk yardım uygulayın.
- Öğrencilerin korku ve stresini azaltmak için psikolojik destek sağlayın.

Resim 8: ANKARA TÜRKİYE, 2013

Resim 9: YANGIN FELAKETİ

Yangın

Okullarda Yangın Felaketleri Hakkında Yaygın Yanlış Kanılar

Öğrenciler, veliler ve hatta öğretmenler arasında okulda meydana gelebilecek afetlerle ilgili bazı yaygın yanlış inanışlar (mitler) bulunmaktadır. Bunlar doğru bir şekilde bilinmezse, afet sırasında riskleri artırabilirler. Sel afetleriyle ilgili en yaygın mitler şunlardır:

- **Yangın sırasında asansörü kullanmak hızlıdır.**
- Asansör çalışmayabilir ve sizi içinde mahsur bırakabilir; bunun yerine merdivenleri kullanmalısınız.
- **Panik halinde hızlıca koşmak güvenlidir.**
- Tahliye, koşmadan, itişip kakışmadan ve başkalarını devirmeden düzenli bir şekilde gerçekleştirilmelidir.
- **Duman tehlikeli değildir; asıl tehlike alevlerdir.**
- Ölümün çoğu duman zehirlenmesinden kaynaklanır.

Duraklayın ve Düşünün

Doğal Afetler Üzerine Düşünmek ve Düşünmek

- You are teaching a class. Suddenly, the ground begins to shake. The desks are shaking, and objects on the blackboard are falling. Some of your classmates panic and rush to the door, while others start crying.
- Böyle bir durumda kendinizi nasıl güvende tutarsınız?
- Arkadaşlarınıza yardım etmek için ne yapabilirsiniz?

Resim 10: Deprem Felaketi (AI tarafından oluşturulmuştur)

Duraklayın ve Düşünün

Doğal Afetler Üzerine Düşünmek ve Düşünmek

Doğru davranış (Sınıfta Deprem Sırasında):

- Sakin olmaya çalışın: Panik yapmamak için derin nefes alın.
- “Yere yat, başını koru, tutun” kuralını uygulayın: Masanızın yanına veya altına yatın.
- Çantanız veya kollarınızla başınızı ve boynunuzu koruyun.
- Masanıza veya sağlam bir nesneye tutunun.
- Pencerelerden uzak durun: Cam kırılabilir ve yaralanmalara neden olabilir.
- Kapiya koşmayın: Çıkışlara koşmak paniğe ve kalabalığa neden olabilir ve güvenli değildir.
- Sarsıntı durduğunda: Öğretmenin talimatlarını izleyerek sınıfı düzenli bir şekilde terk edin.

Yanlış davranışlar (örnek senaryoda olduğu gibi):

- Panik içinde kapiya koşmak,
- Ağlayarak hareketsiz kalmak,
- Pencereleere veya dolaplara yaklaşmak.

Okul Afetlerinde Temel Hayat Kurtarma Becerileri Bağlamında Teknolojik / Endüstriyel Afetler

- Okullar sadece deprem veya yangınlarla değil, aynı zamanda teknolojik felaketlerle de karşılaşabilir. Bunlar, insan yapımı sistemlerin arızalanması nedeniyle meydana gelen olaylardır.
- Örneğin, elektrik kesintisi, gaz kaçağı, laboratuvar kazaları veya bilgisayar sistemi çökmeleri gibi durumlar bu kategoriye girer. Bu olaylar bazen aniden meydana gelebilir ve öğrenciler için tehlike oluşturabilir.
- Bu nedenle, herkes sakin kalmayı, öğretmenlerin talimatlarını dinlemeyi ve güvenli çıkış yollarını bilmeyi öğrenmelidir.

Okullarda Meydana Gelebilecek Kimyasal ve Teknolojik Kazalar

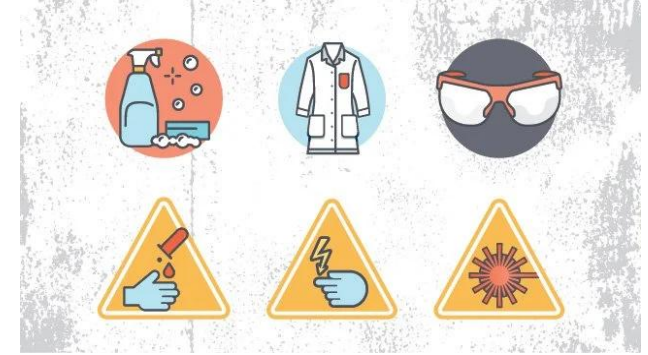
- Kimyasal kaza, laboratuvarlarda, temizlik birimlerinde veya okul ortamlarında bulunan kimyasalların yanlış kullanımı, sızıntısı veya karışması sonucu ortaya çıkan zararlı gazlar, sıvılar veya patlamalarla ilgili bir olaydır.

Okullarda kimyasal kazalar nerede meydana gelebilir?

- Bilim laboratuvarlarında yapılan deneylerde
- Temizlik malzemelerinin yanlış karıştırılmasında
- Okul kafeteryasında kullanılan yanıcı veya parlayıcı maddelerde
- Okulun çevresinde bulunan endüstriyel tesislerden sızan kimyasallarda

Olası Tehlikeler

- Zehirli gazın solunması olasılığı
- Cilt ve göz yanıkları
- Patlama veya yangın
- Havadaki zararlı kimyasal parçacıkların oluşturduğu tehlikeler

Resim 11 - Kimyasal Kazalar (AI tarafından oluşturulmuştur)

Kimyasal Kazalar

Ne Yapmalı:

- Sakin olun ve panik yapmayın.
- Hemen öğretmeniniz veya okul idaresine haber verin.
- Olay yerinden uzaklaşın ve kapıyı açık bırakın.
- Pencereleeri açarak alanı havalandırın.
- Gaz kokusu alırsanız, elektrik anahtarlarına veya fişlere dokunmayın.
- Cildinize kimyasal madde temas ederse, derhal bol suyla (en az 15 dakika) yıkayın.
- Gözlerinize sıçrarsa, suyla yıkayın ve tıbbi yardım alın.
- Zehirli duman solursanız, temiz havaya çıkın.
- Durumu bildirmek için Acil Servis / İtfaiyeyi arayın.

Yapılmaması Gerekenler:

- Kimyasal maddeye dokunmayın veya koklamayın.
- Dökülen maddeyi bez veya kağıtla silmeye çalışmayın.
- Elektrikli cihazları çalıştırmayın (kıvılcımlar tehlikeli olabilir).
- Koşmayın veya bağırmayın – panik diğer öğrencileri etkiler.
- Kimyasal maddeyi suyla karıştırmayın (bazı maddeler reaksiyona girebilir).
- Rastgele temizlik yapmayın – öğretmen veya sorumlu uzmanı bekleyin.

Okullarda Elektrik Kazaları

- Elektrik kazası, okul ortamında hatalı kablolama, hasarlı elektrikli cihazlar veya elektrik sistemlerinin yanlış kullanımı nedeniyle meydana gelen olayları ifade eder.

Okullarda Elektrik Kazaları Nerede Meydana Gelebilir?

- Eski veya açıkta kalan kabloların bulunduğu sınıflar veya laboratuvarlar
- Elektrikli ekipmanların su kaynaklarının yakınında kullanıldığı alanlar (örneğin, lavabolar, temizlik alanları)
- Uzatma kabloları veya prizler aşırı yüklendiğinde
- Elektrik panellerinin düzgün bir şekilde sabitlenmediği bakım alanları

Olası Tehlikeler

- Elektrik çarpması veya elektrikle ölüm
- Elektrik arkları veya kıvılcımların neden olduğu yanıklar
- Kısa devre veya aşırı ısınan cihazların neden olduğu yangınlar

Resim 12 - Elektrik Kazaları (AI tarafından oluşturulmuştur)

Okullarda Elektrik Kazaları

Ne yapmalı?

- Panik yapmayın, güvenli mesafeyi koruyun.
- Elektrik çarpması geçiren kişiye dokunmayın!
- Önce elektriği kesin.Acil çıkış planını uygulayın, yangın durumunda tahliye edin.Islak ellerle fişlere veya prizlere dokunmayın.
- Elektrik panosuna yaklaşmayın, öğretmeni bilgilendirin.
- İlk yardım ekibini çağırın, 112'yi arayın.

Ne Yapılmamalı?

- Hasarlı kablolara, fişlere veya açıkta kalan kablolara dokunmayın.
- Elektrikli cihazları kendiniz tamir etmeye çalışmayın.
- Elektrikli cihazları kullanırken elleriniz ıslak olmamalı ve ıslak yüzeylerde durmamalısınız.
- Tek bir prize çok fazla cihaz takmayın.
- Kıvılcımları, yanık kokusunu veya yanıp sönen ışıkları görmezden gelmeyin; bunları hemen bildirin.
- Elektrik yangınlarında koşmayın, panik yapmayın veya su kullanmayın; bunun yerine bir öğretmene veya teknisyene haber verin.

Okullarda Doğal Gaz/Tüp Patlaması Kazaları

Doğal gaz veya tüp patlaması kazası, okul ortamında gaz kaçağı, uygun olmayan depolama veya gaz tüpleri ve cihazlarının yanlış kullanımından kaynaklanan olayları ifade eder.

Okullarda doğal gaz/tüp patlaması kazaları nerede meydana gelebilir?

- Gaz ocaklarının kullanıldığı okul kantinlerinde veya mutfaklarda
- Deneyler için gaz kullanılan bilim laboratuvarlarında
- Gaz tüplerinin uygun olmayan şekilde saklandığı depolama alanlarında
- Gaz sistemleri veya borularının düzenli olarak denetlenmediği bakım alanlarında

Olası Tehlikeler

- Gaz kaçağı nedeniyle yangın veya patlama
- Zehirli veya boğucu gazın solunması
- Patlama etkisiyle oluşan yanıklar ve yaralanmalar
- Yapısal hasar ve düşen enkaz gibi ikincil tehlikeler

Resim 13 - Doğal Gaz/Tüp Patlaması Kazaları (AI tarafından oluşturulmuştur)

Okullarda Olası Doğal Gaz/Tüp Patlaması Kazaları

Ne yapmalı?

- Gaz kokusu alırsanız derhal bir öğretmene veya okul personeline haber verin.
- Koşmadan sakın ve hızlı bir şekilde alanı tahliye edin.
- Sadece güvenli ise gaz vanalarını kapatın.
- Ateşleme riski yoksa havalandırma için kapıları ve pencereleri açın.
- Acil durum talimatlarını izleyin ve belirlenen güvenli bölgeye gidin.

Ne Yapmamalı?

- Elektrik anahtarlarını, telefonları veya cihazları kullanmayın (kıvılcımlara neden olabilirler).
- Kibrit yakmayın veya çakmak kullanmayın.
- Gaz kaçağını kendiniz bulmaya çalışmayın.
- Yetkililer güvenli olduğunu açıklayana kadar bölgeye dönmeyin.
- Panik yapmayın veya bağırmayın — sakın olun ve talimatları izleyin.

Duraklayın ve Düşünün

Bir lise laboratuvarında fen dersi verilmektedir. Deney sırasında, masanın kenarında duran bir şişe asitli çözelti kazara devrilir. Şişe yere düşer ve kırılır, ortama keskin bir kimyasal koku yayılır. Bazı öğrenciler öksürmeye başlar ve gözleri sulanır. Bir öğrenci panikleyerek kapıya koşarken, bir diğeri eldiven giymeden yerdeki cam parçalarını toplamaya çalışır.

Bu durumda nereye giderdiniz ve neden?

Resim 14: Okul Laboratuvarı Stok Fotoğrafları

Duraklayın ve Düşünün

Bu olayda, asitli bir çözelti yere dökülmüş ve şişe kırılmıştır. Ortama yayılan kimyasal koku, havadaki zararlı gazların solunduğunu göstermektedir. Bu gazlar solunum yollarını, gözleri ve cildi tahriş edebilir. Ayrıca, yerde bulunan kırık camlar kesiklere neden olabilir ve kimyasallarla temas yanıklara neden olabilir. Bu nedenle, bu durum hem sağlık açısından tehlikelidir hem de panik nedeniyle kazaların artmasına neden olabilir.

Bu durumda ne yapılmalıdır?

- Panik yapmadan hemen durun. Koşmak veya bağırarak diğer öğrencilerde paniğe neden olur.
- Kimyasal maddeye dokunmayın.
- Eldiven giymeden cam veya sıvıyı toplamaya çalışmayın.
- Öğretmenin talimatlarını bekleyin.
- Öğretmen sınıfın güvenli bir şekilde tahliye edilmesini sağlayacaktır.
- Sınıfı havalandırın.
- Temiz hava girmesi için kapılar ve pencereler açık bırakılmalıdır.
- Etkilenen kişilere yaklaşırken dikkatli olun. Kimyasal maddeye maruz kaldıysanız, ona dokunmayın; öğretmene haber verin.
- Durumu okul idaresine veya laboratuvar sorumlusuna bildirin. Ellerinizi ve yüzünüzü suyla iyice yıkayın. Bu işlem, özellikle kimyasal sıçraması şüphesi varsa, derhal yapılmalıdır.

Okul Afetlerinde Temel Hayat Kurtarma Becerileri Bağlamında Biyolojik / Sağlıkla İlgili Afetler

Okullarda, yurtlarda veya kafeteryalarda mikroplar ve hastalıklar bazen çok hızlı yayılabilir. Bu durumlara biyolojik felaket denir ve genellikle fark edilmeden başlar. Kirli eller, kontamine gıdalar, paylaşılan eşyalar veya yakın temas mikropların hızla çoğalmasına neden olabilir.

Bir öğrenci grip olduğunda, kısa sürede aynı sınıftaki diğer birçok öğrenciye bulaşabilir. COVID-19 gibi solunum yolu hastalıkları da benzer şekilde, özellikle kalabalık ve kapalı alanlarda yayılır. Kafeteryadaki bozuk yiyecekler veya spor salonunda bulaşan bir cilt enfeksiyonu da kısa sürede birçok kişiyi etkileyebilir.

Sonuç olarak, bazı öğrenciler hastalanabilir, dersler iptal edilebilir veya sınıflar geçici olarak kapatılabilir.

Bu nedenle, erken belirtileri fark etmek, hijyen kurallarına uymak ve hastalandığımızda okul yönetimini bilgilendirmek hepimiz için çok önemlidir. Biyolojik tehlikelere karşı korunmanın en etkili yolu, dikkatli, özenli ve temiz olmaktır.

Suçiçeği (Varicella) Salgını

Suçiçeği nedir?

Bulaşıcı bir viral hastalıktır (Varicella-Zoster virüsü). Genellikle çocuklarda ve genç yetişkinlerde görülür. Kızarıklık, kaşıntı ve ateş gibi semptomlarla başlar. Hava yoluyla ve temasla hızla yayılabilir. Okullarda **Yayılma**

Riskleri

- Kalabalık sınıflar ve kapalı alanlar
- Ortak kullanılan eşyalar: kalemler, silgiler, bilgisayar klavyeleri
- Kafeterya ve kantin ortamı Spor salonu ve oyun alanları

Etkiler

- Çok sayıda öğrencinin hastalanması
- Derslerin aksama
- Hasta öğrencilerin evde izolasyonu ve karantinaya alınması
- Okulda artan endişe ve panik

Alınması Gereken Önlemler

- Hasta öğrenciler okula gelmemelidir.
- Sınıflar ve ortak alanlar sık sık havalandırılmalıdır.
- El yıkama ve hijyen kuralları uygulanmalıdır.
- Suçiçeği belirtileri gözlemlendiğinde sağlık birimine bildirilmelidir.
- Aşı olmayan öğrenciler için koruyucu önlemler alınmalıdır.

Resim 15: Küçük çocuk suçiçeği ile beni kaşıyor

Okulda Suçiçeği Salgını

Ne Yapmalı?

- Evde dinlenmeli ve okula gitmemelidirler. Hastalık bulaşıcı olduğu için evde kalmak çok önemlidir.
- Bol sıvı içmeli, dengeli beslenmeli ve bol bol dinlenmelidirler.
- Ellerini sık sık yıkayın ve kaşıdıktan sonra yüzünüze veya eşyalarınıza dokunmaktan kaçınin.
- Temiz, rahat giysiler giyin ve kızarıklığı tahriş etmemeye dikkat edin.
- Doktorun reçete ettiğı ilaçları düzenli olarak almalı ve kendi başlarına herhangi bir ilaç almamalıdır.
- Kendi havlularını, bardaklarını, tabaklarını, çatal ve kaşıklarını ve diğer eşyalarını kullanmalıdırlar.
- Kaşıntı önleyici losyon veya krem (doktorun önerdiği şekilde) kullanabilirler.

Ne Yapmamalı?

- Okula, halka açık alanlara veya kalabalık yerlere gitmekten kaçınin.
- Kabarcıkları kaşımayın. Bu, yara izi veya enfeksiyona neden olabilir.
- Diğer insanlarla, özellikle hamile kadınlar ve aşı olmamış kişilerle yakın temastan kaçınin.
- Kişisel eşyalarını başkalarıyla paylaşmamalıdırlar.
- Sıcak banyolar ve terletici aktivitelerden kaçınmalıdırlar (çünkü bunlar kızarıklıkları artırabilir).

Okula Dönmeden Önce

- Çocuk tamamen iyileştiğinde doktorun onayı alınmalıdır.
- Kabarcıklar kabuk bağladığında bulaşıcılık sona erer.
- Okul yönetimi ve öğretmen bilgilendirilmelidir.

Norovirus

Norovirüs nedir?

Mide ve bağırsakları etkileyen bulaşıcı bir virüstür. Norovirüs, gıda kaynaklı ve oldukça bulaşıcı bir virüstür. Mide ve bağırsakları etkiler ve en sık olarak mide bulantısı, kusma, ishal ve mide ağrısına neden olur.

Septomları:

- Mide bulantısı, kusma, ishal, mide ağrısı, hafif ateş.
- Yiyecek, su ve temas yoluyla kolayca yayılır.
- Norovirüs, okullarda hızla yayılabilen biyolojik bir tehlikedir.
- Erken teşhis, hijyen ve izolasyon bulaşmayı önleyebilir.
- Öğrencilerin ve personelin bilinçli davranışları, okul sağlığını korumanın anahtarıdır.

Okullarda Yayılma Riski

- Kantin ve kafeterya ortamları
- Kalabalık sınıflar ve ortak kullanılan eşyalar
- Spor salonları ve oyun alanları
- Hasta öğrenciler veya kontamine gıdalar

Etkiler

- Çok sayıda öğrencinin hastalanması
- Derslerin aksama veya iptal edilmesi
- Sınıf veya okul karantinası
- Öğrenciler ve personel arasında endişe ve panik

Okullarda Norovirüs Salgını mı var?

Ne Yapmalı?

- Hasta öğrenciler okula gelmemelidir (semptomlar geçene kadar evde kalmalıdır).
- Eller sabun ve suyla sık sık yıkanmalıdır.
- Sınıflar ve ortak alanlar temizlenmeli ve havalandırılmalıdır.
- Kişisel eşyalar paylaşılmamalıdır (havlu, bardak, çatal bıçak vb.).
- Okul idaresi ve sağlık personeli durumdan haberdar edilmelidir.
- Bol sıvı tüketilmeli ve dinlenilmelidir.

Ne Yapmamalı?

- Okula gelmek veya yakın temas kurmak
- Yiyecek hazırlamak veya kafeteryada çalışmak
- Hijyen kurallarını ihmal etmek
- Sadece el dezenfektanına güvenmek (sabun ve suyla el yıkamak daha etkilidir)
- Doktor tavsiyesi olmadan ilaç almak

Norovirüs, okul ortamlarında çok hızlı yayılan biyolojik bir tehlikedir. Temizlik, izolasyon ve bilinçli davranışlar enfeksiyonu önlemenin en etkili yollarıdır.

Okullarda Gıda Zehirlenmesiyle İlgili Biyolojik Tehlikeler ve Riskler

- Bozulmuş veya hijyenik olmayan gıdalar: Kantinde, yemekhanede veya sınıfta saklanan gıdalar.
- Yanlış saklama koşulları: Uygun sıcaklıkta saklanmayan gıdalar. Kirli su ve içecekler.
- Yetersiz hijyen: Gıda hazırlayanların ellerinin ve ekipmanlarının temiz olmaması.
- Toplu etki: Aynı gıdayı tüketen öğrenciler arasında eşzamanlı hastalık.

Yaygın Belirtiler

- Mide bulantısı, kusma, ishal, mide ağrısı
- Hafif ateş ve yorgunluk

Okullarda Riskli Alanlar

- Okul kantinleri ve kafeteryaları
- Kalabalık sınıflar ve ortak kullanılan malzemeler

Okullarda Gıda Zehirlenmesiyle İlgili Biyolojik Tehlikeler ve Riskler

Ne Yapmalı?

- Yemekten önce ve tuvaleti kullandıktan sonra ellerinizi iyice yıkayın.
- Taze hazırlanmış ve uygun şekilde pişirilmiş yiyecekleri tüketin.
- Sadece temiz ve güvenli su için.
- Kendinizi hasta hissederseniz (mide bulantısı, kusma, ishal) derhal öğretmeninize veya okul hemşiresine haber verin.
- Yemek alanlarını ve masaları temiz ve kuru tutun.
- Sınıf arkadaşlarınızı hijyen kurallarına uymaya teşvik edin.

Ne Yapılmamalı?

- Kokmuş veya bozulmuş görünen yiyecekleri yemeyin.
- Yiyecek, içecek veya yemek kaplarını başkalarıyla paylaşmayın.
- Mide ağrısı veya kusma gibi belirtileri görmezden gelmeyin.
- Ellerinizi yıkamadan yemek yemeyin.
- Kendinizi iyi hissetmiyorsanız yiyeceklerle temas etmeyin.

Duraklayın ve Düşünün

Sınıfta Kaos: Suçiçeği ve Norovirüs Salgını

Öğle arasından sonra, bir öğrenci suçiçeği belirtileri (kızarıklık ve kaşıntı) göstererek sınıfa geri döner. Aynı zamanda, kafeteryada öğle yemeği yiyen birkaç öğrenci mide bulantısı, kusma ve ishal (norovirüs belirtileri) yaşamaya başlar. Sınıfta panik çıkar: bazı öğrenciler tuvalete koşarken, diğerleri yere dökülen yiyecekleri temizlemeye çalışır, diğerleri ise endişeyle birbirlerine bakar. Öğretmen durumu fark eder, ancak kaos ve paniği kontrol etmekte zorlanır. Suçiçeği ve norovirüsün her ikisi de aynı anda yayılma riski taşır.

Panik yapmalı mıyız, yoksa sakin kalıp doğru adımları mı atmalıyız?

Hasta öğrencileri izole edip hijyen önlemleri almalı mıyız?

Duraklayın ve Düşünün

Ne oluyor?

- Okulda biyolojik bir felaket sırasında, öğrenciler çeşitli fiziksel semptomlar yaşayabilir. Suçiçeği olanlarda kızarıklık, kaşıntı, hafif ateş, yorgunluk ve iştahsızlık görülebilir. Norovirüsden etkilenen öğrenciler mide bulantısı, kusma, ishal, mide krampları ve hafif ateş yaşayabilir; dehidratasyon belirtileri de görülebilir. Her iki durumda da, öğrenciler huzursuz ve yorgun hale gelebilir ve ders sırasında sık sık tuvalete gitme ihtiyacı duyabilir, bu da sınıf düzenini bozabilir.

En iyi uygulama nedir?

- Hasta öğrenciler izole edilmeli ve sağlık birimine bildirilmelidir.
- Suçiçeği belirtileri gösteren öğrenciler sınıfta kalmamalıdır.
- Norovirüs belirtileri gösteren öğrenciler kafeterya ve ortak alanlardan uzaklaştırılmalı ve evde dinlenmeleri sağlanmalıdır.
- Sınıflar ve ortak alanlar temizlenmeli ve havalandırılmalıdır.
- Kontamine olmuş eşyalar dikkatlice temizlenmelidir.
- Tüm öğrenciler ve personel hijyen kurallarına uymalı ve gerektiğinde maske ve eldiven kullanmalıdır.
- Olay derhal okul yönetimi ve sağlık birimlerine bildirilmelidir.
- Gerekirse, sınıflar veya bölümler geçici olarak karantinaya alınmalıdır.
- Öğrencilere farkındalık ve hijyen eğitimi verilmelidir.

İlham Veren Eylemler ve Rol Modeller

Uluslararası En İyi Uygulama Örnekleri

- Japonya: Afet eğitimi (Bosai) müfredatın ayrılmaz bir parçasıdır. Her yıl Afet Önleme Günü'nde (1 Eylül) ülke çapında tatbikatlar düzenlenir. Öğrenciler acil durum kitleri hazırlama ve yangın hortumlarını kullanma gibi pratik beceriler öğrenir.
- Yeni Zelanda: Toplu deprem tatbikatı "ShakeOut". "Eğil, Korun, Tutun" ilkesi güçlü bir şekilde benimsenmiştir. Okul binaları son derece yüksek sismik standartlara uygundur.
- Meksika: Okullarda İç Sivil Koruma Tugayları kurulmuştur. Öğrenciler arama kurtarma, ilk yardım ve itfaiye ekiplerine aktif olarak katılmaktadır.
- Endonezya (Aceh): 2004 tsunami felaketinden sonra, tsunami tahliye yolları ve işaretleri okul müfredatına ve şehir planlamasına dahil edilmiştir. Düzenli olarak tsunami tatbikatları yapılmaktadır.

Dijital ve Teknoloji Tabanlı Kaynaklar

- Uygulamalar: AFAD (Türkiye), FEMA (ABD) ve Kızıl Haç (Kızılay) gibi kuruluşların ilk yardım, afet hazırlığı ve gerçek zamanlı uyarılar için geliştirdiği uygulamalar.
- Sanal Tatbikatlar (VR): Artırılmış gerçeklik (AR) ve sanal gerçeklik (VR) teknolojileri, gerçekçi ancak risksiz eğitim ortamları sağlar.
- Çevrimiçi Eğitim Platformları: UNICEF ve INEE (Acil Durumlarda Eğitim için Kurumlar Arası Ağ) gibi kuruluşların okul güvenliği konusunda sunduğu ücretsiz çevrimiçi kurslar ve materyaller.

Daha Fazla Keşfetmek İçin

<https://www.youtube.com/watch?v=O-SwIly0nzw>

Yabancılar için Afet Önleme Kılavuzu: Video Kılavuzu

<https://www.youtube.com/watch?v=nKkzLx7vEco>

Afet riskinin azaltılması ile yönetimi arasındaki fark nedir?

<https://www.worldbank.org/en/news/feature/2023/06/07/how-safer-and-more-resilient-schools-withstood-the-earthquakes-in-turkiye>

Türkiye'deki okullar depremlere nasıl daha güvenli ve dayanıklı bir şekilde karşı koydu?

<https://www.afad.gov.tr/deprem-egitimi-videolari>

AFAD Deprem Eğitim Videoları

<https://www.fema.gov>

FEMA – Okullar için Yangın Güvenliği

<https://www.redcross.org/get-help/how-to-prepare-for-emergencies/types-of-emergencies/flood.html>

Sel öncesinde ve sırasında alınması gereken önlemler.

<https://www.trtcocuk.net.tr>

TRT Çocuk – Fırtınalar ve Doğal Afetler Eğitim İçeriği

https://web-japan.org/kidsweb/cool/20/202011_disaster-prevention-education_en.html

Japonya'da okul çocukları için afet hazırlık eğitimi örnekleri

Co-funded by
the European Union

Bu eğitim modülünü oluşturmak için kullanılan kaynaklar

- 1. AFAD (Disaster and Emergency Management Presidency) Training Documents
- 2. GADRRRES (Global Alliance for Disaster Risk Reduction & Resilience in the Education Sector): <https://www.gadrrres.net/> - Creator of the School Safety Triangle framework. The most comprehensive resource.
- 3. INEE (Inter-agency Network for Education in Emergencies): <https://inee.org/> - Standards and resources for emergencies in education.5. FEMA: Ready.gov: <https://www.ready.gov/kids> - Simple guides prepared for families and children.6. The World Bank - GFDRR (Global Facility for Disaster Reduction and Recovery): <https://www.gfdrr.org/> - School safety infrastructure projects and financing.
- 4.UNDRR (United Nations Office for Disaster Risk Reduction): <https://www.undrr.org/> - The Sendai Framework and global reports.
- 5.UNICEF Education: <https://www.unicef.org/education> - Education and school safety reports, especially in crisis situations.

Bu eğitim modülünü oluşturmak için kullanılan kaynaklar

Şekil 1: Kahramanmaraş,6 Şubat 2023)

<https://www.gzt.com/foto-galeri/jurnalist/asrin-felaketi-6-subat-depreminin-unutulmaz-fotograflari-2040056>

Şekil 2: “Yaşam üçgeni” örneği. Reuters

<https://evrimagaci.org/hayat-ucgeni-vs-cok-kapan-tutun-deprem-sirasinda-hangi-yontem-uygulanmeli-9505>

Şekil 3: Depremde hayat kurtaran hareket: Eğil, korun ve tutun, TÜRKİYE- 2022

<https://www.kastamonugazetesi.com.tr/depremde-hayat-kurtaran-hamle-cok-kapan-tutun/>

Şekil 4- Okulda Deprem Tahliyesi, TÜRKİYE 2022

<https://www.edirnetv.com/tekirdag/4-1-ile-sallanan-sarkoyde-deprem-tatbikati/>

Şekil 5- Sel Felaketi Ankara, 2022

<https://www.ankaramasasi.com.tr/haber/1572104/ankarada-saganagin-faturasi-3-olu-1-kayip>

Şekil 6 Selde Okul Tahliyesi, 2020

<https://www.antarafoto.com/view/1139826/student-evacuation-due-to-flood-school>

Şekil 7- AFAD Eğitim Belgeleri

<https://www.afad.gov.tr/>

Figure 8: ANKARA, TURKEY, 2013

<https://www.memurlar.net/haber/394616/ankara-da-ozel-bir-okul-alev-alev-yandi.html>

Şekil 9: YANGIN FELAKETİ

<https://fire-extinguisher-maintenance.co.uk/5-things-you-should-never-do-in-a-fire/>

Şekil 14: Okul Laboratuvarı Stok Fotoğrafları

<https://depositphotos.com/tr/photos/laboratuvar-okul.html?qview=355406920>

Şekil 15: Küçük çocuk suçiçeği ile beni kaşıyor

<https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/little-boy-scratching-me-his-chickenpox-gm133295736-17806103>

Şekil 10, 11, 12 ve 13: Yapay zeka tarafından oluşturulmuştur.

ORTAKLIK

<https://ied.eu/>

<https://denizli.afad.gov.tr/>

<https://neotalentway.com/>

<https://www.eva93.lv/>

<https://ngo-nfe4y.com.ua/en>

<https://vonhope.is/>

VET-READY ile Kolaylıkla Öğrenin!

Ünite 4 - Okullarda Afet Hazırlığı ve Güvenli Öğrenme Ortamları

Eğitim Modülü 22 – Okul Afetlerinde Temel Hayat Kurtarma Becerileri!

BİZİ TAKİP EDİN

<https://vetready.eu/>